

המישפטים האלה הופיעו בחוברת רשמית של צה"ל:

- ג. כאשר כוחותינו נתקלים באזרחים במלחמה או במרדף או בפשיטה, כל עוד אין הערכה ודאית שאין בכוחם של אותם אזרחים לגרום נזק לכוחותינו, מותר ואף חייבים ע"פ ההלכה להורגם.
- ד. אין בכל מקרה לתת אימון בערבי גם כאשר הוא עושה רושם של בן תרבות.
- ה. דינו של סייען לאויב או למחבל כדון אויב או המחבל עצמו.

רב צבאי מטיף להריגתם של אזרחים

שהרי לעיתים ההישג היותר גדול בפעולה צבאית מסוימת הוא דווקא באפקט הרעמולטימדיני, יותר מאשר בביצוע הרצחיים של עצמו. כך שאם יופגעו אזרחים רבים, אפשר שיופגע האפקט התעמולטימדיני אשר לשמו תוכינה הפעולה..."

"ביטויים לא-מוצלחים!"

אין ידו וברבים נוראים כגון אלה, הנראים כלקוחים מתוך תעמולת רישמי של צה"ל? להופיע בפירסום מסלבי שהדברים פורסמו, כפי שפורסמו.

מבטיח שיהיה פורסם עליהם. רק כראשו יצאה החוברת לאור והופצה ברבים, הגיע

"עוד נראה, בדעת התופ, ש" רצת מילחמה, כאשר כוחות ישראליים מסתערים על האויב, מותר להם והם אף חייבים על פי ההלכה להרוג גם אזרחים טובים, כלומר, אזרחים הנראים כטובים. כגון דא אמרו, "טוב שבגויים הרוג", ואין לתת אמון בגוי שהוא לא יביא נזק לכוחותינו, אלא קיים חשש שמא, באיזה שהוא שלב מן המערכה המלחמתית, הוא יביא נזק — אם על ידי סיפוק אמדעים או ידיעות לאויב, דוגמת התקלה שהביאו יראי ה' שהיו במצריים לישראל, או דוגמת הסיפור המפורסם על הל"ה במלחמת-השיחור, כאשר בדרכם לגוש עציון פגשו באותו ערבי זקן ונכמרו רחמים עליו, וזקן זה העביר מידע לאויב, שבסופו של דבר גרם לרציחת הל"ה ע"י האויב..."

של החיילים אשר נתנו את חייהם למען המושב קיומנו... תהי מסכת זו, "נר" לנש"מחם הזכה של בנינו הקדושים." ואילו דברי ההלכה, המורים על החובה להרוג אזרחים, נכתבו במאמר מיוחד, פרי עטו של סגן-אלוף הרב אברהם אבידן (זמל), הרב הצבאי הראשי של פיקוד המרכז.

הטוב שבגויים — הרוג!

מה זה שבועות אחדים מעוררת חוברת תמימה-ליכאורה זו בצה"ל, סערת רוחות עד כדי שעוררייה. שום אדם שפוי בידעתו לא היה עוזר לאויב, והנה מביעיה הטפה מעין זו בפירסום הנושא עליו

מ"ד בתום מלחמת יום-הכיפורים מיהרה ממשלת-ישראל לפרסם ברחבי העולם כולו מיסמך, שנועד להוכיח לכל עדיכמה ודוגיות וברברותה היו כוונותיהם של שליטי מצרים כאשר פתחו במלחמה. היתה זו פקודת-יום שהוציא שר-המלחמה המצרי לחיילי הצבא המצרי, בה קרא להם להקריב עצמם במלחמת-המיצולה נגד ישראל, תוך שציטט מדברי הנביא מוחמד ומחילכות הדת המוסלמית, המצווים על כל מוסלמי מאמין להרוג ביהודים, אפילו הם ובנעעים, ללא הבחנה.

אילו רצתה, יכולה היתה עתה במשלת מצריים לגמול לממשלת-ישראל באותה מטרע עצמה: גביטוט של פירסום רישמי של צה"ל, הקורא לחיילי צה"ל להרוג לא רק אזרחים, אלא גם אזרחים של האויב. וזאת, בניגוד אל כל חללי המוסר והמישפט הבינלאומי, ובניגוד גמור לאמנת



"כיבוש עיר אויב" — ציור תנ"כי שהודפס בגוף המאמר בחוברת

מלחמת בעקבות יום הכיפורים

פרקי הגות, הלכה ומחקר

תוכנו של המאמר שכתב הרב-הפיקודי של פיקוד-המרכז, לדיעת הפיקוד-העליון של צה"ל, קוראי דברי הרב אבידן לפתו ראשיהם בידיהם. מלבד הנזק העצום שעלול פירסום המאמר לגרום למדינה, מנוגדים זהבדברים הנאמרים בו לחלוטין לרוח הרצח-ליות, ולתפיסה המקובלת והמקודשת של טוהר-הנשק בצה"ל.

מיוזם ניתנה הוראה להפסיק את הפצת וכתו דבריהם ופסתה מעין אלה להתפרסם בפירסום רישמי של צה"ל, שכל מילה המתפרסמת תחת חותמתו עוברת בפרסומה ובדיקה בשבט ענינים וכזכוכית מגדלת.

מסתבר שהיתה זו יוזמה עצמית של הרב אבידן, המוכר יותר בשם זמל, ומל ירושלמי ותלמידי חכם, שרכש לו הערכה בחוגים רבים כבקאי מופלג בתורה, וכרב צבאי הידוע לשלל הלכה ומעשה באופן מוצלח ביותר, שימש בשעתו כרב הצבאי של חטיבת ירושלים. לפני כשנתיים מונה כרב הפיקודי של פיקוד-המרכז.

מסכם הרב אבידן: "לפנינו מקורות ברורים המצביעים על כך שאין לתת אמון בגוי ואפילו לא בגוי מתקדם ובן-תרבות, וכן תמיד יש לחשוש שמא אותו גוי שניראה ליכאורה כגוי טוב, יתן סיוע לאויב. ומכאן גם עולה בצורה חריגתית שדינו של פייען כדינו של אויב, כלומר, עצם העובדה שהוא מגיש פיוע לאויב הופכת אותו ל"אויב ישראלי", ודינו כאויב שמוי-תהרוגו."

המסקנה, כפי שצוטטה לעיל, "מותר ואף חובה להרוג אזרחי-אויב בשעת מלחמה. כל עוד אין הערכה ודאית שאין בכוחם של אותם אזרחים לגרום נזק לכוחותינו..." אך כיוון שבכל מיקרה אין לתת אימון בערבי, מכאן שאי-אפשר ל"עולם שתהיה הערכה ודאית כי אין בכוחו של ערבי לגרום נזק, לכן אחת דתו — למות."

הרב אבידן מוסיף רק הסתייגות אחת למסקנתו הנחרצת: "האמור בסעיף ג' מותנה בכך, שאינו קיימות נסיבות מדיניות מיוחדות וספציפיות המהיבות שלא לפגוע באזרחים גם בנסיבות המתוארות לעיל."

את חותמת צה"ל, והמעניק ליכאורה היתר לכל חייל לרצוח אזרחים ערביים, היתר זה, המסתמך על צוויי ההלכה של הדת היהודית, מופיע לא כבדרד-אגב, אלא במאמר מזהיר מבוטט ומקור, הנושא את ה"כותרת: "טוהר-הנשק לאור ה"הלכה".

וכך פותח הרב-הפיקודי, סגן-אלוף אבידן, את מאמרו: "צה"ל מוכר וידוע כצבא שמחנך את לוחמיו לשמור שמירה קפדנית על טוהר הנשק. בטרם יציאה לקרב, בי מיסגרת התדריכים המיבצעיים, חוזרים הי מפקדים ומורים ללוחמים בצורה ברורה וחד-משמעית, כי אסור להם לפגוע באזרחים שלווים שאינם נימנים עם הכוחות המזוינים של האויב. בכונת מאמר זה לעסוק בהיבטים השונים של נושא מורכב ואקטואלי זה, מבחינת ההלכה התורנית." אחרי פתיחה תמימה זו, המצביעה על כך שלמעשה מנוגדות פקודות מפקדי צה"ל לחייליהם להלכה התורנית היהודית, שוקע הרב אבידן בחקר המקורות ומביא ציטוטים וסימוכין לרוב לעניין הרג אזרחים במלחמה. בין השאר הוא אומר:

ז'נוות, האוסרת מפורשות לפגוע באזרחים אפילו בעיצומה של מלחמה. הדברים נאמרים בפשטות, ללא כל הצטיעויות:

"כאשר כוחותינו נתקלים באזרחים במלחמה או במירדף או בשאטת, כמי שיש להם הערכה ודאית שאין בכוחם של אותם אזרחים לגרום נזק לכוחותינו, מותר ואף חייבים על פי ההלכה להרוג אותם!"

"אין כפי מיקרה לתת אמון בערבי, גם כאשר הוא עושה רושם של בן-תרבות."

נוסח זה מופיע, שחור-על-גביל, ב"חברת שהוצאה לאחורונה, על-ידי הרבנות הצבאית של מפקדת פיקוד-המרכז, "יום שאת את השם: בעיקבות מלחמת יום-הכיפורים — פירקי הגות, הלכה ומחקר. לא רק שערך של החוברת מעיד עליה כי היא פירסום רישמי. בפתח החוברת מודפס, "דבר אלוה-הפיקוד", בו מצוין אלוף פיקוד המרכז, האלוף יונה אפרת, כי "מסכת מחקרים זו מוקדשת לזיכרם